

Ishaja vsek dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravnški prostori:
2857 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2857 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXII. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 18, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 16. DECEMBRA (DEC. 16), 1940 Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 245 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Angleži pognali italijanske čete iz Egipta

Glavna italijanska armada zdrobljena in ostankom preti uničenje. Angleži zaplenili skoro vse italijanske zaloge orožja, streliva in bojnega materiala. Angleški uspehi podžgali protiitalijansko revolto v vzhodni Afriki

KAIRO, EGIPET, 16. dec.—Razbita italijanska armada v Afriki je bila potisnjena iz Egipta v Libijo in zdaj mora braniti fašistično zemljo. Angleške čete so se dosepele na libijsko mejo in tu objavljeno poročilo pravi, da se bitke vrše v Libiji.

Port Capuzzo, italijanska trdnjava v Libiji, je že padla. Fašistične čete, ki so pobegnile iz Egipta, so v konfuziji in vse kaže, da ne bodo mogle ustaviti prodiranja Angležev. Italijanska letališča in drugi vojaški objekti so tarča angleškega bombardiranja iz zraka.

Kairo, Egipt, 14. dec.—Silna udarna moč angleške oborožene sile v Afriki — armada, bojna mornarica in bojna letala — pognali Italijane iz Egipta. Glavna italijanska armada je bila že zdrobljena in ostankom preti uničenje.

Glavni stan angleškega poveljstva v Kairu poroča, da se le ostanki velike fašistične oborožene sile, katero je maršal Rodolfo Graziani vrgele na egiptsko ozemlje, držijo v nekaterih obrežnih krajih. Tudi ti se umikajo proti Libiji, italijanski koloniji, in Angleži so jim za petami. Angleži so zaplenili skoraj vse orožje, bojni material in živila, katere so Italijani nakopili v Egiptu.

Cez 40.000 italijanskih vojakov je bilo ujetih v teku velike angleške ofenzive v zadnjih dneh. Med ujetniki je pet generalov. Prva dva velike ofenzive je bila izvedena na vsej črti. Možnost je, da bodo angleške čete invadirale Libijo.

Angleški uspehi na fronti so podžgali revolte med domačini v italijanski vzhodni Afriki in Abesiniji. Znamenja kažejo, da bo Italija izgubila Abesinijo.

Angleži so v bliskoviti vojni, ki se je pričela pred enim tednom, zdrobili italijansko armado okrog 80.000 mož v Egiptu. Sidi Barrani, glavna italijanska vojaška baza v Egiptu, je padel na tretji dan ofenzive. Italijanski porazi na egiptski fronti se lahko primerjajo onim, ki so jih doživeli pri Kobarižu v svetovni vojni in pri Guadalajari v španski civilni vojni.

Angleške bojne ladje bombardirajo egiptsko in libijsko obrežje, kjer se motajo fašistične čete. Obstreljevanje je preprečilo vse poskuse glede reorganiziranja italijanskih čet. Kroglice, ranja italijanskih čet. Kroglice, ki jih sipajo topovi, padajo na italijanske vojaške koncentracije. Na tisoče Italijanov je v begu proti Libiji pometalo puške proč.

Atene, 14. dec.—Grške čete še vedno prodirajo naprej na dveh albanskih frontah in potiskajo Italijane proti morju. Cesta, ki spaja Chirmaro s Palermom, je pod grško kontrolo. Grški branilci prodirajo zdaj po tej cesti proti Valoni, pristaniščnemu mestu ob Jadranskem morju, ki je v italijanskih rokah.

Ceprav je Mussolini vrgele sveže čete na albansko fronto, da ustavijo prodiranje Grkov, ni s tem preprečil umika. Tepelini, kjer so Italijani formirali novo obrambno črto, je obkrožen in padec je blizu.

Bitolj, Jugoslavija, 14. dec.—Grki prodirajo naprej na vsej fronti v severni Albaniji, čeprav so naleteli na močan odpor. V srednjih bitkah, ki so se razvile na tej fronti, je padlo veliko števil vojakov na obeh straneh. Silovite eksplozije so se slišale v Dubrovniku z Jadranskega morja. Iz tega sklepajo, da se

vrši bitka med angleškimi in italijanskimi bojnimi ladjami. Dubrovnik je oddaljen 80 milj od albanske meje.

Rim, 14. dec.—Poučeni krogi trdijo, da bodo italijanske armade v Libiji in Albaniji branile svoje pozicije kljub porazom. Na domači fronti so fašisti pričeli gonjo proti defetistom in profiterjem. Neki list zahteva, da morajo biti vsi postreljeni.

Vrhovno poveljstvo je naglasilo v svojem vojnem poročilu, da se Italijani hrabro bore proti angleškim motornim kolonom na egiptski fronti, zaeno pa je priznalo padec Sidi Barranija.

Govorice, da bo Italija apelirala na Grčijo za premirje, so bile zanikane v fašističnih krogih. Ti so izjavili, da te govoriče širijo v Atenah. Fašisti se sklicujejo na Mussolinijevo izjavo, katero je podal pred nekaj tedni in v kateri je poudarjal, da Italija ne bo odnehala v boju proti Grčiji, dokler ne bo njena hrbenica strta, "čeprav bi ta borba trajala eden ali pa dva najst mesecev."

V Rimu so se pojavila poročila, da bo Mussolini obiskal nemškega diktatorja Hitlerja. Uradni krogi niso ne potrdili in ne zanikali teh poročil.

Pakt med Ogrsko in Jugoslavijo

"Večno prijateljstvo in mir"

Belgrad, 14. dec.—Jugoslavija in osišču pridružena Ogrska sta se zvezali s paktom "trajnega mira in večnega prijateljstva", se glasi tu objavljeno poročilo. Pakt, ki določa med drugimi, da se državi posvetujeta o vseh vprašanih vzajemnih interesov, je bil podpisan po pogajanjih v Beogradu. V imenu Jugoslavije je pakt podpisal zunanji minister Aleksander Cincar-Marković, v imenu Ogrske pa zunanji minister grof Csaky.

Skupna izjava, objavljena po podpisu pakta, pravi, da je ta ojačil prijateljske odnose med Jugoslavijo in Ogrsko. Interesi obeh držav in podonavske kotline so zaščiteni.

Csaky je dejal, da je pakt v soglasju z idejo osiše, ki je stabilizacija mira v južnovzhodni Evropi.

Angleži proslavili obletnico zmage

Montevideo, Urugvaj, 14. dec.—Tukajšnji britski krogi so proslavili obletnico bitke na morju, ki je rezultirala v zmagi, ko Nemci potopili žepno ladjo Admiral Graf Spee, da ni prišla v angleške roke. Več članov posadke nemške ladje, ki so bili ubiti v bitki, je pokopanih na tukajšnjem pokopališču.

Japonci bombardirali burmsko cesto

Hongkong, 14. dec.—Japonska časopisna agencija poroča, da so japonski letalci napadli z bombami burmsko cesto in jo razdejali v več krajih. Po tej cesti dobiva kitajska armada orožje in bojni material. Japonci so metali bombe tudi na kitajsko vojaško letališče pri Siang-jinu, provinca Junan, ki so uničili 22 vojaških letal.

Korošec v starem kraju je umrl

Vodja slovenskih klerikalcev žrtev kapi

Belgrad, 15. dec.—Dr. Anton Korošec, minister šolstva in predsednik senata Jugoslavije, je danes naglo umrl za kapjo. Ko se je vrnil domov iz opernega gledališča, se je zgrudil mrtev. Star je bil 68 let.

(Dr. Korošec je bil 22 let vodja klerikalne stranke na Slovenskem in s kratkimi presledki je bil ves ta čas v parlamentu in vladi.)

Fašistični tisk svari prebivalce

Propaganda angleških agentov

Rim, 14. dec.—Fašistični listi so posvarili ljudstvo pred "lažljivimi poročili o porazih italijanskih čet v Afriki in Albaniji, katere širijo angleški agenti v Italiji." Listi naglašajo, da so poročila brez podlage. Širijo jih sovražniki z namenom, da podžgejo nezadovoljstvo med prebivalci in uničijo bojno razpoloženje.

Vest, da je Adelchi Serena, tajnik fašistične stranke, konferiral z bivšimi voditelji akcijskih oddelkov, je bila objavljena na prvih straneh fašističnih listov. Ti oddelki so v prvih mesecih fašizma ustrahovali nasprotnike in jim vivali ricinovo olje v usta, da potlačilo opozicijo.

Virginio Gayda, urednik lista Il Giornale d'Italia, Mussolinijevega glasila, je napisal dolg članek, v katerem udiha po angleških agentih, "ker širijo lažnjiva poročila o katastrofalnih porazih italijanskih čet." Gayda omenja, da se bo propaganda teh agentov razbila ob kamnu italijanske odločnosti.

Cez milijon ljudi v federalnih službah

Washington, D. C., 14. dec.—Komisija za civilno službo poroča, da je znašalo število federalnih uslužbencev ob koncu oktobra 1,086,171, najvišje število v zgodovini Amerike. V tem mesecu je število poskočilo za 27,532. Skupna vsota izplačane mezde federalnim uslužbencem v oktobru je znašala \$166,485,603.

Podmornica potopila angleški parnik

New York, 14. dec.—Angleška admiraliteta je naznanila, da je nemška podmornica potopila italijansko podmornico torpedirala in potopila oborožen trgovski parnik Forfar v bližini angleškega obrežja. Mackay Radio je dobil poročilo, da je bil potopljen največji norveški parnik Oslofjord, ko je zadel ob mino.

Veliki viharji zajeli Filipine

Manila, Filipini, 14. dec.—Silni viharji so porušili mnogo vasi v distriktu Catanduanes in zahtevali življenja najmanj 60 ljudi. Cez 75,000 ljudi je brez strehe. Rdeči križ je priskočil na pomoč prebivalcem v prizadetih krajih.

Domače vesti

Nov grob na farmah
Owen, Wis.—Dne 10. t. m. je tu umrl Jos. Kavčnik, star 65 let in doma iz Loga pri Brezovici. Zapušta ženo, sina in tri hčere.

Is New York
Brooklyn, N. Y.—Dne 12. dec. je tu umrla Josephine Strukelj, roj. Mohorčič, doma iz Jesenic ob Savi.

Is Clevelanda
Cleveland.—Ludvik Medvošek, tajnik društva 5 SNPJ, je prejel vest iz starega kraja, da je bil njegov sin Ludvik, šef vojaške bolnišnice v Skoplju, Južna Srbija, dne 6. septembra t. l. promoviran za podpolkovnika. Sin Ludvik, ki je zdaj 38 let star, je pred vojaško službo dovršil študije lekarništva (farmacija, kemija).

Avto ubija
Gary, Ind.—Dne 13. t. m. je bil tu v avtni koliziji ubit Peter Matanič, star 55 let.

Kuba poslala protest Angliji

Proti operacijam v nevtralni coni

Havana, Kuba, 14. dec.—Vlada je naslovila protest Angliji, ker je angleška križarka Diomedea prestregla nemški tovorni parnik Idarwald v nevtralni pomorski coni v bližini kubanskega obrežja zadnje nedelje. Člani nemške posadke so uničili parnik, da ni prišel v angleške roke. Idarwald je pred nekaj tedni pobegnil iz Tampice, mehiške luke.

Protestu proti vojnim operacijam v nevtralni pomorski coni se bodo pridružile Združene države in latinske republike v smislu dogovora, ki so ga sklenile na Vseameriški konferenci v Havani, Kuba, pred nekaj meseci. Vražila se bo tudi diskuzija o skupni akciji ameriških držav, ki naj bi preprečila kršenja nevtralnosti pomorskih con v bodočnosti.

Vladna kriza v Urugvaju

Trije ministri resignirali

Montevideo, Urugvaj, 14. dec.—Spor, ki je nastal med predsednikom Baldomirjem in nasprotniki kooperacije z Združenimi državami glede konstrukcije pomorskih baz za obrambo zapadne hemisfere, se je poostil po resignaciji treh ministrov.

Resignirali so Juan Jose Artega, minister za javna dela; Gervasio Posadas Belgrano, prosvetni minister, in Abalazar Garcia, prometni minister. Vsi so člani nacionalistične stranke, ki se je izrekla proti pogajanju z Ameriko glede gradnje baz.

V zadnjih treh tednih je odstopilo šest ministrov. Stirje kot posledica opozicije proti gradnji baz, dva pa zaradi spora glede agrarnih reform.

Ostanki Napoleonovega sina prenešeni v Pariz

Dunaj, 14. dec.—Kamnitarakev, vsebujoča kosti vojvoda Reichstadta, edinega sina francoskega cesarja Napoleona, ki je bil znan tudi kot Napoleon II., je bila vzeta iz grobnice kapucinske cerkve in prenešena v Pariz. Ostanki sina so bili postavljeni v očetovo grobnico. Po pravici, da je premostitev rakve odredil Hitler. V grobnici kapucinske cerkve so ostanki članov habsburške dinastije.

POPOLNO POROČILO O PREDSEDNIŠKIH VOLITVAH

Volitev se udeležilo 49,808,624 volilcev

MANJSINSKE STRANKE DOBILE MALO GLASOV

Washington, D. C., 14. dec.—Popolno in uradno poročilo o predsedniških volitvah, ki je bilo pravkar objavljeno, kaže, da se je 49,808,624 volilnih upravičencev udeležilo teh volitev, kar je rekord. Rooseveltova večina kot prvega kandidata za tretji termin v ameriški zgodovini znaša 4,914,713 glasov.

iz poročila o volilnem izidu je razvidno, da je Roosevelt dobil 27,241,339 pri volitvah 5. novembra, Wendell L. Willkie, republikanec, 22,327,226; Norman Thomas, socialist, 116,796; Roger W. Babson, prohibicionist, 58,600; Earl Browder, komunist, 48,789; John W. Aiken, socialist-laborit, 14,861, vsi drugi kandidati pa 413 glasov.

Pri volitvah leta 1936 je Roosevelt dobil 27,751,597 glasov, 509,658 več kot pri letošnjih. Leta 1932 je Roosevelt prejel 22,821,857 glasov.

Willkie je dobil največje število glasov kot kandidat republikanske stranke, kar velja za vse kandidate, ki so zmagali ali bili poraženi. Največje število glasov (21,392,190) kot republikanski kandidat je dobil Herbert Hoover l. 1932, ko je porazil Alfreda E. Smitha, demokratskega predsedniškega kandidata.

Za predsedniške kandidate manjšinskih strank je bilo oddanih samo 239,459 glasov. Takozvane "tretje stranke" ni bilo na političnem pozorišču.

Roosevelt je dobil večino glasov v 38 državah, Willkie pa v desetih. Slednji je bil v ospreddju v Indiani, Coloradu, Iowi, Kansasu, Mainu, Michiganu, Nebraska, Severni in Južni Dakoti in Vermontu. Willkiejeva večina je bila največja v Kansasu —124,436 glasov, najmanjša pa v Michiganu—6926 glasov. Rooseveltova večina je bila največja v Texasu, najmanjša pa v Wyomingu. V prvi je znašala 640,999 glasov, v drugi pa 6654. Roosevelt je dobil 449 elektoralnih glasov v državah, v katerih je prodl, Willkie pa 82.

Anglija bo dobila helij iz Amerike

Washington, D. C., 14. dec.—Notranji tajnik Harold L. Icken, ki je pred dvema letoma ustavil pošiljanje helija, plina, ki ga rabijo zrakoplovi, v Nemčijo, je naznanil, da bo Amerika pričela pošiljati ta plin v Anglijo. Slednja ga rabi za svoje balone v obrambne svrhe. Ta plin ni vnetljiv in eksploziven.

Plazovi povzročili veliko škodo v Švici

Bern, Švica, 14. dec.—Plazovi snega, ki se trga v gorovju, so podrli več hiš v nizinah in povzročili veliko škodo. V nekaterih krajih so plazovi pretrgali telegrafske in telefonske zveze. Več ljudi je izgubilo življenje in mnogo je bilo ranjenih.

Norveški general interniran v Nemčiji

London, 14. dec.—Sem dospelo poročilo norveške časopisne agencije pravi, da je bil general Otto Ruge, bivši vrhovni poveljnik norveške oborožene sile, aretiran in interniran v koncentracijskem taborišču pri Dresdenu, Nemčija.

Peta dal brco Lavalu

Flandin postal zunanji minister

Vichy, Francija, 15. dec.—Pierre Laval, podpredsednik francoske vlade in zunanji minister, je bil potisnjen iz Petainovnega kabineta. Premier Petain je potem imenoval za zunanjega ministra Pierra Etiennea Flandina, bivšega premierja, ki je znan kot zagovornik tesne kooperacije z Nemčijo.

Tu je bilo naznanjeno, da je bil diktator Hitler informiran o premešanju Petainovnega kabineta.

Bern, Švica, 15. dec.—Poučeni krogi trdijo, da je bil Pierre Laval odstranjen iz francoskega kabineta, ker je skoval zaroto z namenom, da postane načelnik francoske vlade in potisne deželo v vojno proti Veliki Britaniji. Ko je bila zarota odkrita, je tajna policija obkrožila hotel, v katerem se je Laval nahajal, nakar so trije policijski uradniki vkorakali v njegovo sobo in ga aretirali. Policija je odvedla Laval na njegovo posestvo, kjer se zdaj nahaja pod nadzorstvom.

Unijski vodja oplazil komuniste

Dobili bi radi kontrolo nad organizacijo

New Kensington, Pa., 14. dec.—Niek Zonarich, predsednik mednarodne unije aluminijastih delavcev, je udaril po komunistih v izjavi, v kateri jih je obdolžil, da hočejo dobiti kontrolo nad tukajšnjo krajevno unijo mednarodne organizacije, ki je največja. Ta unija ima izvolitve nove uradnike in komunisti so postavili svojo listo kandidatov s pomočjo zunanjih organizatorjev.

Zonarich je dejal, da se ne mara vmešavati v zadeve krajevnih unije in njene volitve, toda njegova dolžnost je, skrbeti, da komunisti ne dobe kontrole. To ma ukazuje sprejeta resolucija na konvenciji unij CIO, ki se je vršila v novembru v Atlantic Cityju, N. J. Ta vsebuje obsodbo komunizma, nacizma in fašizma.

Krajevna unija v New Kensingtonu je nedavno vodila stavko proti Aluminum Co. of America, ki je rezultirala v ustavitvi obrata. Stavka je bila zaključena, ko je federalni delavski departament posegel v konflikt.

Hertzog resigniral kot član parlamenta

Capetown, Južnoafriška unija, 14. dec.—General J. B. Hertzog, ki je odstopil kot premier Južnoafriške unije, ko je parlament zavrgel njegov načrt, da dominion ne gre v vojno na strani Velike Britanije, je resigniral kot poslanec. Njemu se je pridružil tudi N. C. Havenga, bivši finančni minister. Izjavila sta, da sta se odločila za umik iz političnega življenja, ker jima je reorganizirana narodna stranka izrekla nezaupnico. Hertzog je odstopil kot premier v septembru preteklega leta. Nasledil ga je general Jan Smuts, ki je pro-pagiral takojšen vstop Južnoafriške unije v vojno na strani Velike Britanije.

Angleške gospodinjje posvarjene

London, 14. dec.—Gospodinjje so bile posvarjene pred kopičenjem živil in obveščene, da je to prestopek, ki se kaznuje z zaporom in denarno globo. Svarilo je izrekel živilski minister. On je dejal, da kopičenje živil ogroža program nasičevanja prebivalstva na splošno.

FORD MOTOR CO. DOBILA VLADNO NAROČILO

Hillman vložil protest pri vojnem departamentu

KNUDSEN PRIPOROČA KOOPERACIJO

Washington, D. C., 14. dec.—Vprašanje, ali naj kompanije, ki so bile obtožene kršenja Wagnerjevega zakona in drugih delavskih zakonov, dobe naročila v zvezi z izvajanjem programa narodne obrambe, je izzvalo ostro kontroverzo. Sidney Hillman, delavski reprezentant v obrambni komisiji, je protestiral pri vojnem departamentu, ker je dal naročila Ford Motor Co., ki je obtožena kršenja Wagnerjevega zakona.

Kompanija je dobila naročilo v vsoti dva milijona dolarjev. To določa produkcijo 1500 malih avtomobilov za armado in več drugih avtomobilov. Hillmanovi pomagali so izjavili, da dogovor s Ford Motor Co. ne omenja provizij Wagnerjevega zakona, ki se nanašajo na pravico delavcev glede organiziranja in kolektivnega pogajanja. Fordova kompanija je bila kljub Hillmanovemu protestu obveščena, naj začne producirati avtomobile.

Robert P. Patterson, pomočni vojni tajnik, v čigar področje spadajo industrijske dobave, je priznal, da je Hillman vložil protest, obenem pa je izjavil, da pogodba med Ford Motor Co. in vojnim departamentom še ni bila podpisana. Patterson je dalje rekel, da zadevni dogovor s to kompanijo vključuje klavzulo, ki pravi, da se mora vsaka kompanija, ki dobi vladno naročilo, držati Walsh-Healyjevega zakona glede med in delovnih ur.

New York, 14. dec.—William S. Knudsen, načelnik oddelka za produkcijo v narodni obrambni komisiji, je v svojem govoru pred člani Zveze ameriških tovarnarjev naglašal potrebo po spešitvi produkcije v obrambnih industrijah. Dejal je, da produkcija zaostaja, ker tovarne počivajo od petka do ponedeljka, kar ovira izvajanje programa narodne obrambe.

"Popolnoma se strinjam z delavskimi pravicami, ki so jim garantirane v zakonih," je rekel Knudsen. "Vesela sem tudi, ker delavski voditelji odprto izjavljajo, da so za mirno izravnavo nastalih sporov. Kooperacija med delavci in delodajalci je potrebna, zato apeliram na vas, da delavcem dejansko pokažete, da se zavedate svoje odgovornosti."

Pootritev imigracijskih odredb

Washington, D. C., 14. dec.—Evidenca, zbrana iz različnih virov, dokazuje, da Nemčija in Rusija pošiljata svoje agente v Združene države pod krinko političnih beguncev. To je vzrok, da so avtoritete že storile korake glede poostitve imigracijskih odredb. Ustanovljen je bil posebni odbor, kateremu je bila poverjena preiskava rekorda vsakega prosilca, ki bi rad prišel v Ameriko kot politični begunc. Oblasti hočejo preprečiti aktivnosti petokoloncev totalitarskih držav, ki so pod sleparsko prevlezo dobili zavetje v Ameriki.

Darilo Ameriškega rdečega križa Grčiji

Atene, 14. dec.—Grški rdeči križ je dobil \$225,000 od Ameriškega rdečega križa, se glasi tu objavljeno poročilo. Grška vlada se je zahvalila Ameriške-mu rdečemu križu za pomoč.

